

Nr 1

Av herrar Adamsson och Lindahl, om viss utredning angående dagspressen.

(Lika lydande med motion nr 2 i Första kammaren)

Stockholm den 12 januari 1966

Erik Adamsson

Essen Lindahl

Nr 2

Av fru Eriksson i Stockholm m. fl., angående statschefens ställning.

(Lika lydande med motion nr 1 i Första kammaren)

Författningsutredningen har frambragt ett stort, värdefullt material för ställningstagandet till en framtida författning. Av allt att döma torde dock åtskilliga komplex inom författningen kräva ytterligare utredningar och överväganden, innan statsmakterna kan taga definitiv ställning till frågan om en helt ny svensk konstitution.

Ett av de mest ålderdomliga inslagen i den nuvarande författningen är otvivelaktigt den ärftliga monarkien. Att utreda frågan om statsskicket, om monarki eller republik, ingick emellertid enligt direktiven icke i författningsutredningens uppgift. Konstitutionsutskottet utgick dock i sitt utlåtande nr A 14 1958 (motionerna I: 79 och II: 49) från att utredningen hade som uppdrag »att i viktiga delar ompröva jämväl statschefens ställning i en modern parlamentarisk demokrati». Med hänsyn härtill avstyrkte utskottet den i motionerna begärda skrivelsen till Kungl. Maj:t om ett särskilt uppdrag till författningsutredningen.

De begränsade delar av författningsutredningens förslag som berört statschefens ställning har utsatts för stark kritik vid remissbehandlingen och i den allmänna debatten, då förslagen inneburit att betydande maktbefogenheter i viktiga avseenden avsetts skola tillkomma konungen personligen i en

ny författning. Av utredningens förslag framgår att hela frågan om statskicket och statschefens ställning i den fortsatta handläggningen av författningsfrågan bör tagas upp till förnyad utredning.

Även om frågan om övergång till republik hitintills icke allmänt ansetts vara en av de mest angelägna, finns det skäl att anta att den snabbt kan komma i annat läge. För en stor del av svenska folket framstår det redan nu som naturligt att i en framtid övergå till ett republikanskt statskick med en president som statschef. För en realistisk debatt om statschefens roll i en kommande författning — varvid både konstitutionella och representativa uppgifter förutsättes — krävs alternativa lösningar och icke bara sådana som kan tänkas inom ramen för en konstitutionell monarki. Ett ställningstagande till statskicket och statschefens ställning förutsätter ett sakligt utredningsmaterial som underlag, icke isolerat från författningsproblemen i övrigt utan behandlat i sitt stora författningspolitiska sammanhang.

Med hänsyn till att utformningen av en ny författning i väsentliga delar ännu icke lösts finns sakliga skäl för att tillsätta en ny offentlig parlamentarisk utredning för att pröva frågan om statschefens ställning även med alternativet att statschefen utses genom val i demokratisk ordning.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att i samband med det fortsatta utredningsarbetet i författningsfrågan en parlamentarisk utredning tillsättes för att utreda statschefens ställning i en parlamentarisk demokrati och därvid även pröva frågan om en i demokratisk ordning vald statschef i ett republikanskt statskick.

Stockholm den 10 januari 1966

<i>Nancy Eriksson</i>	<i>Ingvar Carlsson</i>	<i>John Lundberg</i>
<i>Nils Kellgren</i>	<i>Olle Göransson</i>	<i>Gördis Hörnlund</i>
<i>Viola Sandell</i>	<i>Arvid Eskel</i>	<i>Kaj Björk</i>
<i>Rune Johansson</i> i Norrköping	<i>Harry Berg</i>	<i>Elisabet Sjövall</i>
<i>Valter Kristenson</i>	<i>Anders Forsberg</i>	<i>Eric Karlsson</i> i Olofström
<i>Anders Haglund</i>	<i>Gösta Josefsson</i> i Halmstad	<i>Stellan Arvidson</i>
<i>Gunnar Lundmark</i>	<i>Erik Brandt</i>	<i>Bror E. Nyström</i>
<i>Erik Hammarsten</i>	<i>Harald Almgren</i>	<i>Oscar Franzén</i>
<i>Mary Holmqvist</i>		<i>Bengt Fagerlund</i>